

INUIT ATAQATIGIIT

Inatsisartuni

UPA2019/111

Inatsisartut Suleriaasianni § 33 naapertorlugu aalajangiiffigisassatut siunnersuut imaattoq matumuuna saqqummiuppara:

Angerlarsimaffeqannginnerup akiorneqarnissaa pillugu iliuusissatut pilersaarummik kigusinnerpaamik UPA2020-mi Naalakkersuisut saqqummiussinissamik peqquneqarnissaat pillugu Inatsisartunut aalajangiiffigisassatut siunnersuut.

(Inatsisartunut ilaasortaq Mimi Karlsen, Inuit Ataqatigiit)

Tunnqavilersuut:

Eqqartuinnarunnaarluta iliuuseqarnissarput piffissanngorpoq.

Nunatsinni angerlarsimaffeqanngitsut 878-sut Naalakkersuisut § 37 naapertorlugu apeqqummut nr. 2017-230-mut akissummini oqaatigaat. Kisitsisit kommuninit pissarsiarineqarput, taakkulu innuttaasut unnuami aalajangersimasumik oqqiffeqanngitsut, inisseqqinneqarsimasut inigisaqanngitsunilluunniit ersersippaat. Kisitsit taamak qaffasitsiginerat ileratsannarpoq angerlarsimaffeqannginnerlu inuiaqatigiit nuna tamakkerlugu unammilligassaattut, Naalakkersuisunit kommuninillu suleqatigiinnikkut aaqpinneqartariaqartutut taasariaqarpoq.

Angerlarsimaffeqannginnerup akiornerani unammillernartut arlallit iliuuseqarfigisinnaavavut. Innuttaasunut ineqarnermut allanilluunniit akiitsoqarnertik pissutigalugu angerlarsimaffeeruttunut qanittumik akiitsoqarnikkut siunnersuinnermik ingerlatsisinnaavugut. Kisitsisit qanimut malinnaaffigisinnaavavut suliniutitullu aallartitsinnut atatillugu angerlarsimaffeqanngitsut amerlassusaasa pitsaasumik pitsaanngitsumilluunniit ineriartornerat malinnaavigalugu. Angerlarsimaffeqanngitsunut unnuiffissanik oqqiffissanillu peqarnissaa qulakkeersinnaavarput, taamaalillutalu qiusoqarsinnaaneranut aarlerinaammik annikillisaasinnaalluta.

Inuit Ataqatigiit ataatsimut isigalugu nuna tamakkerlugu iliuuseqarnissamut annertuumik pisariaqartitsisoqartoq isumaqarpugut. Ingammik innuttaasunut angerlarsimaffeqanngitsunut amerlaqisunut sammititamik isumaginninnermut politikikkimik inersimasunut ikorfartortariaqakkanut sammititamik iliuuseqartariaqarpugut. Taamaattumik angerlarsimaffeqannginnerup akiorneqarnissaa pillugu nuna tamakkerlugu iliuusissatut pilersaarummik suliaqartoqarnissaanik siunnersuuteqarpugut

Angerlarsimaffeqanngittarneq ataasiinnarmik nassuiaatissaqanngilaq. Angerlarsimaffeqanngittarneq innuttaasut ataasiakkaat inuuneranni pissutsinik assigiinngitsorpassuarnit aallaaveqarpoq, taamaammallu angerlarsimaffeqannginnerup akiornissaani susasaqartut attuumassuteqartut

suleqatigiisinnerisigut suliniuteqartoqartarnissasoq innersuussutigaarput. Taamatuttaarlu iliuusissatut pilersaarutip suliarinerani ataqatigiissaakkammik susassaqtut suleqatigiinnerisut iliuusissat suliarineqarnissaat innersuussutigalugu . Angerlarsimaffeqannginnermi isumaginninnerup iluani suliaassarfinnit kisimi kalluaanngilaq, ineqarnermut suliffissaqartitsinermullu kiisalu suliaassarfinnut allanut, soorlu peqqissutsimut ilinniartitaanermullu suliaassarfinnut kalluaasuulluni.

Iliuusissatut pilersaarut ineqarnermut isumaginninnermullu politikikkut suliniutinik nutaanik, soorlu innutaasunut angerlarsimaffeqanngitsunut, angerlarsimaffeqannginnermillu qaangiartortunut akunniffittut inissianik imaqarsinnaavoq. Taamaaliornikkut innuttaasut inuunermi aalajangersimasumik toqqammavissaqalernissaannut, namminerlu inigisaqarnissamut aqqummut toqqissisimanartumik ikorfiisumik suliniuteqartoqarnissaa qulakkeerneqarsinnaavoq.

Iliuusissatut pilersaarut aamma inuiaqatigiinni atorneqarnermut qaangiisinnaajunnaarsimasunut inissianik naleqqussakkamik qanoq iliorluni sanaartortoqarsinnaanerani qulaajaasumik imaqarsinnaavoq. Inissiat mikisut akikitsut, ataatsimoorluni najugaqarfiit, ilaqutariit illui immaqalu ineqarfinni taamaattuni isumaginninnermi suliaqartumik atorfeqartitsineq, tassa pineqartumut uagut siunnersuuterput.

Iliuusissatut pilersaarut suliniutissallu aalajangersimasut angerlarsimaffeqannginnermi ajornartorsiummut, taassumalu annertussusianut qanorlu issusianut naleqqussagaassaannissaa naleqquttuussaaq. Taamaammat pineqartumi ilisimasani katersuarneq naliginnaasumik aalaakkaasumillu ingerlanneqarnissaa pisariaqassalluni. Ingerlaavartumik innuttaasut qanoq amerlatigisut angerlarsimaffeqannginnerat pillugu kisitsisunik tigusaqartuartaqarpugut. Naalakkersuisut § 37 naapertorlugu apeqqutip nr. 2017-230-mut akissuminni ullumikkut kommunit angerlarsimaffeqannginnermik assigiinngitsorujussuarmik nalunaarsuisarnerannik tikkuanerat pillugu tamannarpiq pingaaruteqarpoq, soorluttaaq nalunaarusiami ”Kalaallit Nunaanni angerlarsimaffeqannginner” 2013-imi saqqummersumi angerlarsimaffeqanngitsut eqimattanut pingasunut; angerlarsimaffeqanngitsut, inisseqqitat inigisaqanngitsullu, tamarmik immikkut nalimassakkamik pisariaqartitsisunut agguarneqartut.

Minnerunngitsumillu iliuusissatut pilersaarut iliuutisunik pinaveersaartitsisunik, innuttaasut inigisaminnik anisinneqarnerat sioqqullugu siusinaartumik suliniutinik qulakkeerisunik imaqarnissaa innersuussutigeruppara. Akiitsoqarnermik siunnersuineq aqutissatsialaavoq, kommuninili inersimasut ikorfartortariaqakkat sullinneqarnerisa aamma aallunneqarnissaat, minnerunngitsumillu inuusuttunut ikorfartortariaqakkanut pitsaanerusumik suliniuteqarnissaq pisariaqarpoq.

Naggasiullugu nalunaarusiaq ”Kalaallit Nunaanni angerlarsimaffeqannginner” 2013-meersoq nunatsinni angerlarsimaffeqannginner pillugu qulaajaasoq ivertippara.¹

Taama oqaaseqarlunga siunnersuut Inatsisartunut oqaluuserisassanngortippara.

¹ <https://sbi.dk/Assets/Hjemloshed-i-Groenland/sbi-2013-13.pdf>

Pisortanut aningaasatigut allaffissornikkullu kingunerisassai:

Angerlarsimaffeqannginnerup akiorneqarnissaa pillugu iliuusissatut pilersaarummik suliaqarnissap 250.000 koruuninik katillugu akeqarnissaa missingiunneqarpoq. Tassani susassa qarfinnut ataqatigiissaarineq iliuusissatullu pilersaarusiorneq ilaapput.

Iliuusissatut pilersaarut isumalluutit annikitsut atorlugit suliarineqarsinnaavoq. Iliuusissatut pilersaarummut namminermut suliniutinik iliuutsinillu imaqartumik aningaasatigut allarluinnarnik kinguneqartitsissaaq, tamannali ajornartorsiutip annertussusianut sanillersuunneqassaaq. Angerlarsimaffeqannginneq pillugu ajornartorsiutip annikillisarnissaa pillugu siunnerfeqartumik iliuuseqarneq aningaasartuutikillissaaqataassaaq, minnerunngitsumillu inummut ikorfartorneqartumut iluaqutaassaaq.

Namminersortunut aningaasaatigut allaffissornikkullu kingunerisassai:

Soqanngilaq

Innuttaasunut aningaasatigut allaffissornikkullu kingunerisassai:

Soqanngilaq